

Latvijas Bibliotēku padomes sēdes protokols

2017.gada 3.oktobrī

Rīgā

Nr.7

Sēdi vada:

Latvijas Bibliotēku padomes priekšsēdētāja

Dz.Šmita

Piedalās padomes locekļi:

Rīgas Stradiņa universitātes bibliotēkas direktore

I.Aploka

LLU Fundamentālās bibliotēkas direktore

I.Dobelniece

Kultūras ministrijas Bibliotēku un arhīvu nod.vec. referente

L.Langenfelde

Kultūras informācijas sistēmu centra direktors

A.Magone

Saldus pilsētas bibliotēkas direktore

A.Mežiņa

Valmieras bibliotēkas direktore

D.Rokpelne

Latvijas Universitātes bibliotēkas direktora p.i.

M.Saviča

Gulbenes novada bibliotēkas direktore

A.Sprudzāne

Latgales Centrālās bibliotēkas direktore

J.Šapkova

Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācijas

valdes locekle, Latvijas Nacionālās aizsardzības

akadēmijas bibliotēkas vadītāja

L.Tīgere

Bauskas Centrālās bibliotēkas direktore

B.Tormane

Latvijas Bibliotekāru biedrības pārstāvis,

LNB Attīstības departamenta direktors

U.Zariņš

Nepiedalās:

Latvijas Skolu bibliotekāru biedrības valdes priekšsēdētāja,

M.Muižnieces Rīgas Mākslas skolas bibliotēkas vadītāja

B.Ervalde

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes

Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas vadītāja

D.Pakalna

Latvijas Pašvaldību savienības izglītības un kultūras komisijas

locekle, Stopiņu novada Domes priekšsēdētāja

V.Paulāne

Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors

A.Vilks

Piedalās:

LNB Bibliotēku attīstības centra vadītāja

E.Vjaterē

KM Bibliotēku un arhīvu nodaļas vecākā referente

V.Bērziņa

Protokolē:

L.Langenfelde

Darba kārtība:

1. Bibliotēku attīstības tendences: bibliotēku pakalpojumi un pamatpakalpojumi.
2. Bibliotēku nozares stratēģija 2014.-2020.gadam.
3. Izmaiņas bibliotēku akreditācijas procesā.
4. Citi jautājumi.

LBP priekšsēdētāja DZ.Šmita informē par izmaiņām LBP sastāvā un iepazīstina ar Latvijas Universitātes bibliotēkas direktora p.i. Mārīti Saviču, kura turpmāk darbosies LBP sastāvā. Dz.Šmita aicina LBP locekļus atkārtoti iepazīties ar LBP nolikumu, īpašu uzmanību vēršot uz 11.pantu, kurā noteikts, ka padomes loceklis nevar uzticēt savu pienākumu pildīšanu citai personai, kā arī uz 19.pantu, kurā noteikts, ka padomes sēdes protokolu paraksta visi sēdē klātesošie Padomes locekļi. L.Lanegenfelde skaidro protokola sagatavošanas un parakstīšanas procedūru. LBP locekļi vienojas, ka pirms protokola publicēšanas KM mājas lapā, tas elektroniski tiks izsūtīts LBP locekļiem saskaņošanai. LBP iepriekšējās sēdes protokols tiks parakstīts nākamajā sēdē. Dz.Šmita izsniedz LBP locekļiem 2017.gada darba plānu.

1.§

Bibliotēku attīstības tendences: diskusija - bibliotēku pakalpojumi un pamatpakalpojumi

E.Vjaterē prezentē pārskatu par publisko bibliotēku darbību 2008.-2016.g. un galvenos statistikas rādītājus dinamikā - publisko bibliotēku skaitu, lasītāju un apmeklējumu skaitu, izsniegumu skaitu, kā arī datus par vidējo atalgojumu. E.Vjaterē savā prezentācijā akcentē jautājumu par bibliotekārajiem un ne-bibliotekārajiem pakalpojumiem, rosinot domāt vai tie uzskatāmi kā drauds vai iespēja. Viņa uzsver, ka ir svarīgi piesaistīt jaunus lietotājus un veidot komunikāciju gan ar lietotājiem, gan iedzīvotājiem – potenciālajiem lietotājiem. Svarīgs aspekts ir pieejamība un lietotājiem draudzīga vide, kur cilvēki var satikties, komunicēt un piedzīvot bibliotēku.

Dz. Šmita aicina sēdes dalībniekus izteikt viedokļus. LBP locekļi uzsāk diskusiju, izteikt viedokļus.

Dz.Šmita retoriski jautā – kā var gadīties, ka 2014.gadā, kad bibliotēkās bijis vislielākais literatūras iepirkums, ir viszemākais bibliotēku apmeklējums. B.Tormane atgādina, ka dažkārt zemos rādītājus ietekmē bibliotēku remonts, kuru laikā bibliotēkas ilgstoši ir slēgtas. D.Rokpelne precizē datus par algām, vai statistikas dati ir par visiem bibliotēku darbiniekiem. E.Vjaterē atzīst, ka atalgojuma statistikā ir iekļauts arī tehniskais personāls. LBP secina, ka šādā gadījumā, tas nav korekts atalgojuma atspoguļojums. Dz.Šmita uzsver, ka būtu svarīgi iegūt datus par bibliotekārajiem darbiniekiem, neiekļaujot datus par administratīvo vadību. E.Vjaterē vērš uzmanību, ka prezentētie statistikas dati atspoguļo kopējo atalgojuma ainu, kam ir tendence pieaugt. Dz.Šmita dalās ārvalstu pieredzē no Helsinku bibliotēku apmeklējumiem, uzsverot domu, ka Somijas bibliotēkas darbojas nevis konkurējot ar citām kultūras iestādēm, bet veidojot mērķtiecīgu sadarbību. Viņa norāda, ka tas ir svarīgi arī mūsu valsts bibliotēkām, sevišķi lielajās pilsētās, kur ir arī citas kultūras iestādes ar savām noteiktām funkcijām un uzdevumiem, tāpēc bibliotēkas ir aicinātas sadarboties nevis konkurēt. L.Lanegenfelde izsaka viedokli par bibliotēku galvenajām mērķgrupām – bērniem, jauniešiem, pensionāriem, mudinot domāt kā uzrunāt un aizsniegt pieaugušos, strādājošos iedzīvotājus, piedāvājot pakalpojumus šai mērķgrupai. E.Vjaterē stāsta par Kuldīgas Galvenās bibliotēkas praksi iedzīvotāju interešu izzināšanā un pakalpojumu piedāvājumā atbilstoši viņu interesēm. D.Rokpelne rosina statistikā par nozaru literatūru iekļaut arī datubāzu resursus. Dz.Šmita uzsver, ka nozaru literatūra ir aktīvāk jāpopularizē, liekot akcentu uz dažādiem pētījumiem un monogrāfijām. L.Tīģere aicina padomāt, ka ne vienmēr bibliotēkas pietiekami aktīvi komunicē ar sabiedrību par saviem pakalpojumiem un iespējām. Tāpēc ir svarīgi uzrunāt cilvēkus, kuri ir aktīvi, bet ceļu uz bibliotēku nav atraduši. Bibliotēkām sevi ir vairāk jāreklamē.

V.Bērziņa atgādina, ka šis darba kārtības jautājums bija domāts par bibliotēku pakalpojumiem un pamatpakalpojumiem, proti, kas ir bibliotēkas pamatpakalpojumi un kas

ir iniciatīvas, kuras uzņemas paši bibliotekāri. Viņa uzsver, ka dažkārt viss jaunais tiek daudzināts un uzsvērts, bet būtībā tās ir iniciatīvas, kas nereti bibliotēku pamatpakalpojumu atstāj otrajā plānā. Viņa norāda, ka Bibliotēku likumā ir noteikti bibliotēkas pamatpakalpojumi, vienlaikus atzīstot, ka ir nākusi klāt jauna funkcija – lietotāju apmācības. V. Bērziņa rosina LBP izdiskutēt un akcentēt, kas ir pamatpakalpojumi, bet kas uzskatāmas par iniciatīvām, kuras bibliotēkām nebūtu jāveic. D.Rokpelne pauž pārliecību, ka bibliotēkai ir jābūt videi un pakalpojumiem, kur jebkurš cilvēks, kas atnāk uz bibliotēku, patstāvīgi spēj tikt galā ar e-pakalpojumiem. Bibliotēkām jāpalīdz apgūt datorlietošanas pamatprasmes un jāspēj iedrošināt lietotājus patstāvīgi izmantot internetu, tehnoloģijas un veicina viņu prasmes izmantot digitālos resursus. Viņa norāda, ka svarīgi ir mudināt lietotāju darīt pašu, nevis izdarīt viņa vietā. D.Rokpelne secina, ka publiskās bibliotēkas nav izdarījušas pilnīgi visu, lai veicinātu lietotāju digitālās un informācijprasmes, kas sekmē e-iekļaušanos. Viņa skaidro, ka Valmieras bibliotēkā arvien biežāk lietotāji jautā, kāpēc bibliotēkā nav grāmatu izsniegšanas automāta, jo viņi spēj un vēlas sevi apkalpot paši. Dz.Šmita rezumē, secinot, ka bibliotēkas uzdevums mūsdienās ir nodrošināt infrastruktūru un spēt sniegt lietotājiem konsultācijas par e-pakalpojumiem un piekļuvi informācijai, bet norobežoties no tā, ka veic maksājumus lietotāju vietā.

U.Zariņš uzdod jautājumu – ko pēc šīs diskusijas darīt tālāk. Viņš atgādina, ka 2013.gadā bija centieni nodefinēt bibliotēku pamatpakalpojumu grozu, bet tas nesekmējās. Vienlaikus viņš uzsver, ka Bibliotēku likumā definētās divas funkcijas būtībā neatbilst mūsdienu bibliotēku funkcijām, tāpēc viņš rosina izvērtēt nepieciešamību Bibliotēku likumā veikt funkciju grozīšanu, lai tās atbilst mūsdienu bibliotēku darbības realitātei. LBP locekļi pauž bažas, ka Bibliotēku likuma atvēršana var radīt apdraudējumus. Dz.Šmita secina, ka likuma atvēršana var radīt gan iespējas, gan draudus. A.Magone jautā vai jauni pakalpojumi uzlūkojami kā drauds vai iespēja, uzsverot, ka cilvēki nāk uz bibliotēku pēc šiem pakalpojumiem, jo uzticas bibliotēkai un svarīgi ir neatgrūst lietotājus. Bez tam jaunie e-pakalpojumi var kalpot arī kā jaunas iespējas. U.Zariņš oponentē A.Magones viedokli, uzsverot, ka jāizvērtē prioritātes, saglabājot bibliotēkas identitāti. Viņš atgādināja par Lielbritānijas bēdīgo pieredzi, kad bibliotēkas vairāk sākot pildīt vienas pieturas aģentūras funkcijas, zaudēja savu identitāti dublējoties ar citu institūciju funkcijām, kā rezultātā pašvaldību pragmatiskā skatījuma dēļ, daudzas bibliotēkas tika likvidētas. Viņš uzsver, ka ir nepieciešama plašāk diskusija, lai nodefinētu atbildi uz jautājumu – kas mēs esam?

Dz.Šmita rosina turpināt diskusiju plašākā kontekstā.

Latvijas Bibliotēku padome, nolēmj:

Aktivizēt diskusiju bibliotēkārājā sabiedrībā – semināros un konferencēs.

2.§

Bibliotēku nozares stratēģija 2014.-2020.gadam

U.Zariņš kā Bibliotēku nozares stratēģijas izvērtēšanas darba grupas vadītājs prezentē darba grupas paveikto. Viņš skaidro, ka plānošanas dokumenta izvērtēšanas rezultātā tiks sagatavots pārskats par izvirzīto stratēģisko mērķu un rīcības virzienu izpildi laika periodā līdz 2017.gadam. U.Zariņš secīgi prezentē konkrētos rīcības virzienus, kuros aktualizēta informācija. Viņš uzsver, ka atsevišķās pozīcijās bija nepieciešams precizēt formulējumu, savukārt mērķi, kuri ir īstenoti, tiek izslēgti no stratēģijas kā sasniegti. Vienlaikus viņš norāda, ka daļa izvirzīto mērķu izriet no VVBIS 2 koncepcijas, kura nav īstenojusies, līdz ar to, finansiālie rādītāji tiek svītroti.

LBP locekļi izsaka savus komentārus un uzdod U.Zariņam precizējošus jautājumus. U.Zariņš sniedz atbildes.

Dz.Šmita rezumē, ka konceptuāli U.Zariņa aktualizētā stratēģija tiek pieņemta, taču rosina U.Zariņam veikt LBP nepieciešamos precizējumus un labojumus.

Latvijas Bibliotēku padome nolemj:

U.Zariņš divu nedēļu laikā veic Bibliotēku nozares Stratēģijā 2014.-2020.g. precizējumus un līdz 1.novembrim izsūta visiem LBP locekļiem

3.§

Izmaiņas bibliotēku akreditācijas procesā

Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisijas sekretāre V.Bērziņa ziņo, ka bibliotēku akreditācijas process norisinās jau četrpadsmito gadu, daļai bibliotēku atkārtota akreditācija ir veikta jau trešo reizi. Viņa uzsver, ka Akreditācijas procesā bibliotēku darba kvalitāte un infrastruktūra ir ievērojami uzlabojusies, līdz ar to ir būtiski pārskatīt bibliotēku akreditācijas procesa koncepciju. A.Bērziņa izklāsta koncepcijas būtību, skaidrojot, ka turpmāk lielāka uzmanība tiks pievērsta bibliotēku pamatpakalpojumu kvalitātei un informācijas resursu – bibliotēkas krājuma, datubāzu, pašu veidoto informācijas resursu pieejamības nodrošināšanai un popularizēšanai. Viņa skaidro, ka valsts nozīmes bibliotēku un reģionu galveno bibliotēku akreditācijas procesā izmaiņu nebūs, savukārt vietējas nozīmes bibliotēkas tiks apmeklētas daļēji attālināti, daļēji apmeklējot tās klātienē pēc akreditācijas ekspertu komisijas izvēles. Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisijas locekļiem papildus bibliotēku iesniegtajām ziņām ir plašas iespējas attālināti vērtēt bibliotēkas darbu pieslēdzoties elektroniskajam katalogam, kur izgūstami dati par krājuma daudzveidību, izmantojamību, lietotājiem u.c., kā arī attālināti ir pieejami detalizēti dati par abonēto datubāzu izmantošanu. V.Bērziņa klāsta, ka vietējas nozīmes bibliotēku akreditācijas procesā aktīvi tiks iesaistītas reģionu galvenās bibliotēkas, kuras pēc bibliotēku apsekošanas akreditācijas ekspertu komisijai sniegs savus vērtējumus par bibliotēkas darbu un infrastruktūru. Kā norāda V.Bērziņa, tādējādi tiks stiprināta reģionu galveno bibliotēku metodiskā un konsultatīvā darba kompetence. Savukārt, akreditējot reģiona galveno bibliotēku, lielāka un padziļināta uzmanība tiks pievērsta metodisko funkciju veikšanas kvalitātei sava metodiskās pārraudzības teritorijā.

Latvijas Bibliotēku padomes locekļi uzdod V.Bērziņai precizējošus jautājumus. V.Bērziņa sniedz atbildes.

E.Vjatore komentē, ka LNB var sniegt savu vērtējumu par reģiona galvenajām bibliotēkām. LBP locekļi diskutē un izsaka savas domas. DZ.Šmita rezumē paustos viedokļus, ka LNB ir jāstiprina sava metodiski konsultatīvā loma.

V.Bērziņa informē par ieceri augstskolu bibliotēku akreditācijas procesu salāgot ar augstskolas akreditācijas periodu. I.Dobelniece skaidro par jauno kārtību, kā tiek akreditēti studiju virzieni, tāpēc piedāvātā ideja nevar īstenoties.

Dz.Šmita aicina LBP locekļus akceptēt šo akreditācijas procesa koncepciju.

Latvijas Bibliotēku padome nolemj:

Akceptēt jauno akreditācijas procesa koncepciju.

4.§

Citi jautājumi

1. Dz.Šmita iepazīstina ar Vārkavas novada pašvaldības vēstuli, kurā lūgts sniegt LBP atzinumu par Vārkavas novada pašvaldības ieceri reorganizēt Arendoles bibliotēku. Dz.Šmita, V.Bērziņa, L.Langenfelde sniedz LBP locekļiem papildinformāciju par reālo situāciju bibliotēkā un bibliotēkas pakalpojumu nodrošināšanu turpmāk.

Latvijas Bibliotēku padome, balsojot „Par” (13 balsis), „Atturas” (nav), „Pret” (nav) **nolemj:**

Atbalstīt Vārkavas novada domes ieceri reorganizēt Arendoles bibliotēku, reizi nedēļā nodrošinot iedzīvotājiem iespēju saņemt bibliotekāros pakalpojumus.

2. Dz.Šmita informē par tikšanos ar Latvijas Rakstnieku savienības priekšsēdētāju A.Jundzi, kurā piedalījās LBP priekšsēdētāja DZ.Šmita un Bibliotēku un arhīvu nodaļas speciālistes V.Bērziņa un L.Langenfelde. Tikšanās laikā tika apspriesti jautājumi par bibliotēku krājuma komplektēšanu un krājuma kvalitāti. A.Jundze tika aicināts rosināt Rakstnieku savienību aktivizēties, lai rakstnieki aktīvāk popularizētu savus darbus un dotos uz bibliotēkām tikties ar lasītājiem. Tika pārrunāta iespēja izdevumu „Konteksts” aktīvi popularizēt bibliotekārajā sabiedrībā un aicināt bibliotēkas to iegādāties.
3. A.Magone informē, ka no KISC mācību klases tiks nodrošināta iespēja tiešsaistē tikties ar daudziem rakstniekiem, kuri runāsies ar bibliotekāriem un iedzīvotājiem. Tiešsaistes tikšanās plānots uzsākt no oktobra beigām ar regularitāti divas reizes mēnesī.

Nākamā LBP sēde notiks **14.novembrī plkst.11.00**

Sēdes vadītāja

Dz.Šmita

Protokolētāja

L.Langenfelde